

Simpozionul „Steagul Unirii – steagul sub care s-au strâns toți românii – 24 Ianuarie 1859“

Spiritul de unitate, atât de puternic afirmat în timpul revoluției de la 1848, a fost mereu prezent în manifestările ulterioare ale românilor, atât în țară cât și în exil. Într-o cuvântare rostită la Paris, la sfârșitul anului 1848, Costache Negri exprima speranța, care nu era numai a sa, în viitorul unei Români Unite. „Trăiască Moldova! Trăiască Valahia! – exclama el. Dar învrednicească-ne Dumnezeu a putea striga într-o zi Trăiască România Unită! În visurile mele se arată viitorul Românici. Suntem milioane de români răzlețiți. Ce ne lipsește să ajungem un neam, tare? Unirea!“ Nicolae Bălcescu, de asemenea, își exprima încrederea în realizarea unității naționale: „Când, deci, cele două mari grupuri de patru milioane și de trei milioane și jumătate (de români – n.n.) se vor constitui unul alături de celălalt, cine le va mai împiedica să se unească? România noastră va exista, deci. E orb cine n-o vede“.

Fără să piardă din vedere țelul suprem – Unirea cea mare – ținând seama de învățămintele revoluției, de disponibilitățile diplomației și de contextul internațional, exilații români și conducătorii mișcării unioniste din Principate și-au fixat drept obiectiv apropiat unirea Moldovei cu Țara Românească. Unirea cea mică, realizarea, într-o primă etapă a unei Români „măcar în cuprinsul îngust de la Carpați la Dunăre“ (Nicolae Iorga).

Acest prim pas spre Marea Unire, concretizat prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza ca domn în Principatele Române, la 5, respectiv 24 ianuarie 1859, a fost pe larg evocat de participanții la simpozionul desfășurat, în ziua de 19 ianuarie 1994, la Direcția Generală a Arhivelor Statului.

Importanța momentului istoric aniversat a fost marcată, în cuvântul de deschidere al prof. univ. dr. Ioan Scurtu, director general al D.G.A.S., insistându-se totodată asupra necesității unei obiective valorificări a documentelor

din Fondul Arhivistice Național, iar academician Dan Berindei a supus atenției atitudinea Puterilor garante față de Unirea Principatelor Române (în comunicarea *Unirea Principatelor: Puteri garante și națiunea română*).

Rapoartele reprezentanților diplomați străini acreditați la București și Iași, precum și în alte orașe ale țării reprezintă o categorie de izvoare de cel mai mare interes pentru cunoașterea istoriei noastre moderne, în general, a domniei lui Alexandru Ioan Cuza, în special. Importanța lor pentru cercetarea istoriografică se relevă sub un dublu aspect. Pe de o parte, prin informațiile pe care le conțin, unele dintre ele inedite, necunoscute din alte categorii de izvoare, ele nuanțează, modifică, sau dimpotrivă întregesc cunoștințele noastre despre un anumit eveniment sau perioadă istorică, iar, pe de altă parte, aceleași surse de informare permit cercetătorului cunoașterea aprofundată a politicii țării pe care o reprezentau diplomații respectivi, față de năzuințele și interesele poporului român. Prin comunicarea intitulată *Domnia lui Alexandru Ioan Cuza oglindită în corespondența diplomatică engleză a vremii sale*, dr. Valeriu Stan (de la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga“) și-a propus să urmărească, sub ambele aspecte, modul în care este reflectată domnia lui Alexandru Ioan Cuza în corespondența diplomatică engleză a anilor 1860–1866, corespondență inedită aflată în original în Public Record Office din Londra și, parțial, în microfilme la Arhivele Statului din București.

În continuare, Ioan Zarzără, șeful Filialei Arhivelor Statului județul Dolj, valorificând documente din fondul „Magheru“ existente la Craiova, reliefează lupta oltenilor pentru realizarea dezideratului Unirii (în comunicarea „Oltenia și Unirea Principatelor“).

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza a însemnat, așa cum declara Mihail Kogălniceanu, în discursul său, „om nou la legi noi“. Cei șapte ani

de domnie ai acestuia au fost fertili sub raportul împlinirilor, perioada aceasta densă, dinamică și complexă fiind marcată de transformări înnoitoare ce se succed în ritm de veritabilă cascadă. Importanța reformelor lui Cuza pentru evoluția ulterioară a Principatelor Române a constituit tema comunicării „Alexandru Ioan Cuza – unificator și reformator”, semnată de Cornel Lungu, director al Direcției Arhivelor Centrale.

În fine, perpetuarea peste decenii a ideilor Unirii din 1859, care își găsesc deplină actualizare în preajma momentului realizării Marii Uniri de la 1918 a constituit ideea majoră a comunicării prezentate de prof. univ. Ion Agrișoaraie, șeful Filialei Arhivelor Statului județul Iași, intitulată „Apelul la Unirea din 1859 în contextul înfăptuirii Unirii de la 1918”.

Cu același prilej a fost organizată la D.G.A.S. o expoziție fotodocumentară cuprin-

zând: fragment din Tratatul de pace din 18/30 martie 1856, prin care se prevedea înlăturarea protectoratului rusesc asupra Principatelor Române și punerea lor sub garanția puterilor europene (Franța, Anglia, Austria, Rusia, Turcia, Prusia și Regatul Sardinia) și hotărârea convocarea de Adunări ad-hoc în provinciile românești, care să se pronunțe asupra organizării lor viitoare; Hotărârile Adunărilor ad-hoc privind unirea lor într-un singur stat și un singur guvern; procesele-verbale de alegere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, proclamații ale domnitorului privind înfăptuirea Unirii (10 februarie 1859 și decembrie 1861); împrumutarea clăcășilor; sigiliul Principatelor după Unire. Expoziția fotodocumentară a fost completată cu o expoziție de carte pe tema Unirii Principatelor Române.

MARIA IGNAT

Realizări și proiecte de viitor ale Comitetului Internațional de Sigilografie (Reuniunea de la Haye, Olanda, 13–17 septembrie, 1993)

Comitetul Internațional de Sigilografie, organism științific dependent de Consiliul Internațional al Arhivelor s-a reunit între 13–17 septembrie 1993 în localitatea La Haye, la invitația Arhivelor de stat din această țară. Pe ordinea de zi s-au aflat următoarele probleme: 1. Realizarea obiectivelor din planul mediu pe perioada 1988–1992. 2. Principalele sarcini prevăzute în planul actual al Comitetului. 3. Problema participării membrilor Comitetului la Congresul Internațional al Arhivelor de la Pekin din 1996. 4. Extinderea activității Comitetului sub aspectul zonelor geografice. 5. Intensificarea legăturilor Comitetului cu alte organisme dependente de Consiliul Internațional al Arhivelor.

În legătură cu primul punct menționat s-a relevat publicarea următoarelor lucrări: „Vocabularul internațional de sigilografie” (Roma, 1990); studiul „Informatica sigiliilor” (datorat Dnei Maria Dalas – Franța); lucrarea „Tratatul bulelor deteriorate” (întocmită de Aldo Martini, președintele Comitetului); volumul „Tipologia sigiliilor” (autor Toni Diederich) și

„Ancheta generală privind matricile sigilare” (sinteză realizată de S. Kuczynski – Polonia), inclusă în revista „IANUS”, editată de Consiliul Internațional al Arhivelor, nr. 1, 1993.

În privința sarcinilor viitoare în planul Comitetului, se cuprind activități privind definirea și publicarea lucrărilor următoare: a) „Bibliografia sigilografică internațională”; b) „Mic ghid pentru descrierea iconografică a sigiliilor”; c) studiul „Probleme privind restaurarea, reproducerea și conservarea sigiliilor”; d) „Descrierea sigiliilor prin mijlocirea informaticii”. În vederea concretizării acestor obiective s-au solicitat date și informații din diferite țări, s-a apelat la unii specialiști de la marile instituții de învățământ superior din Franța.

Dat fiind numărul mare de lucrări reținute pentru „Bibliografia sigilografică internațională”, Comitetul a decis eliminarea celor care priveau epoca modernă și contemporană (lucrarea va însuma doar studiile și articolele referitoare la sigilografia medievală). Președintele Comitetului, Aldo Martini (Italia) a propus ca, sub pa-

tronajul acestui organism, să se inițieze un seminar la care să fie invitați cei mai buni restauratori din diverse țări, care să-și exprime opiniile în ceea ce privește metodele de restaurare a sigiliilor. Pentru pregătirea acestei importante acțiuni s-a decis lansarea unui chestionar referitor la metodele folosite într-o țară sau alta pentru restaurarea vestigiilor sfragistice. Domnul Menéndez a promis sprijinul material al „Asociației spaniole a prietenilor sigiliilor” și a exprimat decizia acestei țări de a găzdui reuniunea.

„Micul ghid pentru descrierea iconografică a sigiliilor” a făcut obiectul unor lungi ședințe de lucru. S-au dezbătut probleme vizând scopul, structura și metoda care urmează să fie aplicată. S-au discutat apoi unele prototipuri puse la punct de unii membri ai Comitetului (temele „arhitectură”, „veșminte”, „unelte”). S-a decis, în final, pe de o parte să se întocmească prototipul tuturor temelor și apoi să fie difuzate, analizate și discutate de toți membrii organismului științific menționat. În unele situații descrierile vor fi făcute până la trei nivele de detaliu. Se preconizează a se întocmi o bibliografie de bază care să însoțească lucrarea. O ședință de lucru a fost consacrată „à la sigilographie non diplomatique”. A fost reprezentativă în cadrul acestei teme conferința lui Himly (Franța), motiv pentru care s-a hotărât ca sub semnătura acestuia, să se publice un studiu abordând această temă.

În ceea ce privește Congresul Internațional al Arhivelor ce se va desfășura la Peking în 1996, Consiliul Internațional al Arhivelor a cerut Comitetului Internațional de Sigilografie să organi-

zeze o expoziție de sigilii (în special occidentale), ce va fi însoțită de o casetă audio-vizuală.

S-a discutat, de asemenea, problema extinderii activității Comitetului și sub aspectul zonelor geografice reprezentate în competența sa, context în care a fost cooptat un delegat al Arhivelor din China (d. Zhongling).

În privința obiectivului, de mai mult timp recomandat de Consiliul Internațional al Arhivelor, respectiv intensificarea colaborării dintre comitete, s-au relevat dificultățile existente încă în ceea ce privește stabilirea unor raporturi eficiente cu alte organisme ale C.I.A. Cu secția de „Învățământ și formare arhivistică” a fost realizat un proiect concret: un program audiovizual asupra sigiliilor (o serie de 36 diapozitive, un catalog explicativ și o casetă cu comentarii bilingve – franceză și engleză). S-a subliniat necesitatea reluării contractelor cu Comitetul de Conservare și Restaurare a Documentelor, astfel încât în vederile acestuia să intre și sigiliile.

Lucrările Comitetului au fost îmbogățite cu o serie de vizite efectuate la Arhivele Centrale de Stat din orașul La Haye, la Biroul Central de Genealogie și la Arhivele Casei regale din localitatea amintită, la Arhivele de Stat din Utrecht, la Arhivele Ordinului Teutonic etc. Membrii Comitetului s-au bucurat de primirea călduroasă a directorului general al Arhivelor din Olanda (Dl Eric Ketelaar), a reprezentantului Asociației Regale a Arhiviștilor din această țară și a guvernatorului provinciei Overijssel.

MARIA DOGARU